

Onze tegenvoeters

Bepaalde plaatsnamen op Nieuw-Zeeland verraden ons dat ook in dit gebied Abel Janszoon Tasman er tijdens zijn reis van 1642-43 als eerste blanke voet aan wal zette. We vinden er immers vandaag een Tasmanzee, een Mount Tasman en een Tasmangletsjer. Het contact dat de Nederlanders destijds hadden met de plaatselijke bevolking was verre van vriendschappelijk. Tasman noemde trouwens de plaats waar hij oorspronkelijk had willen landen de Moordenaarsbaai. De blanken lieten daarop gedurende lange tijd de eilanden afzijdig liggen. Ook James Cook die tussen 1768 en 1771 op Nieuw-Zeeland aanlegde en aldus het contact hernieuwde, moest op sommige plaatsen met de inboorlingen de wapens kruisen. Nochtans slaagde hij erin het nieuwe gebied voor de koning van Engeland in bezit te nemen, ofschoon het aanvankelijk slechts bij woorden bleef, vermits de werkelijke aanhechting pas in 1840 gebeurde. Wanneer er tussen deze datum en de aankomst van Cook zoveel tijd verliep, dan was dit voor het overgrote deel te wijten aan het niet al te innemelijk optreden van de inboorlingen, de Maori's. Toch moesten ze na menigvuldige bloedige botsingen uiteindelijk het onderspit delven voor de beter bewapende blanke bezetters. Telde de autochtone bevolking naar schatting bij de aankomst der eerste blanken ruim 250 000 zielen, dan was hun aantal in 1878 tot 46 000 geslonken. Hiervoor zijn echter niet alleen de krijgsverrichtingen van de blanken verantwoordelijk geweest, doch eveneens de invoer van alcohol en vuurwapens, de onderlinge twisten die hierdoor in hevigheid toenamen en de talrijke besmettelijke ziekten. Wie waren dan deze Maori's? Zijzelf waren inwijkelingen die

naar alle waarschijnlijkheid omstreeks de 14e eeuw uit Polynesië immigrerden en zich bij voorkeur op het warme Noord-Eiland vestigden. Waar ze aan land gingen, roeiden ze stelselmatig de plaatselijke bevolking uit. Ofschoon zij uit Polynesië taro-knollen en zoe-te aardappelen meebrachten, kenden de Maori's zelf slechts een zeer primitieve vorm van landbouw. Verder behoorden wortelen, bessen en wilde vruchten tot hun voedsel, terwijl (eveneens door hen ingevoerde) honden en ratten het menu aanvulden. Af en toe verstevigde ook het vlees van verslagen vijanden of wat vis de maaltijden. Dat er nogal regelmatig een brokje mensenvlees op de spijkskaart voorkwam, vloeide voort uit het feit dat er tussen de verschillende stammen een bijna bestendige oorlogstoestand heerste. Toch waren hun wapens (in tegenstelling tot andere krijgslustige volken) verre van geperfectioneerd. Zij beschikten niet over pijl en boog; hun oorlogsarsenaal bestond hoofdzakelijk uit speren en stenen bijlen. Metaal en aardewerk waren aan deze mensen, die nog leefden als in het stenen tijdperk, niet bekend. Op sommige plaatsen legden ze nochtans een uitzonderlijke zin voor schoonheid aan de dag. Zo werden de houtsnijkunst en de tatoeage (het inprikken van gekleurde figuren in de huid) met zeer grote handigheid beoefend. Zij bezaten geen schrift, maar een uiterst rijke overlevering aan legenden en verhalen. Hadden de Maori's dus een reusachtige achterstand in te halen, toch begonnen ze zich in de 19e eeuw ongewoon vlug aan de bezetters aan te passen. In 1876 verwierven ze reeds stemrecht. Hoe langer hoe meer gingen ze in een voortreffelijke verstandhouding le-

ven met de blanke inwijkelingen, die ze in hun taal “pakeha” noemden. De oorsprong van dit wederzijdse begrip kunnen we weervinden in het verdrag van Waitangi (opgemaakt in 1840 door de Engelsen), waarbij de inboorlingen door de kolonisten als gelijken werden behandeld. De Maori's kregen hierdoor immers uitgebreide waarborgen betreffende hun eigendommen en grondbezit. Alhoewel er zich later toch nog verscheidene gewapende conflicten voordeden, ging deze geest van verstandhouding nooit volledig verloren. Zo werd het mogelijk dat beide bevolkingsgroepen vandaag in vrede naast elkaar leven. Heden tellen de Maori's inderdaad reeds militaire leiders, politici en professoren onder hun rasgenoten, terwijl zij in de beide wereldoorlogen aan de zijde van hun blanke medeburgers hebben gestreden. Elk jaar herdenken beide groepen de dag waarop het verdrag van Waitangi werd afgesloten. De overlevering wil dat één van de Maorileiders tegen de toenmalige Britse vertegenwoordiger Hobson zegde: “Blijf bij ons en wees voor ons een vader, een rechter en vredestichter”. Hobson zou hierop de hand van de Maori-chefs hebben gedrukt terwijl hij verklaarde: “Wij zijn één volk”. Hoezeer deze woorden reeds verwezenlijkt werden mag blijken uit het feit dat de Europese bevolking van Nieuw-Zeeland en de Maori's zich sterk met elkaar hebben vermengd. Tegenwoordig bedraagt het aantal van deze laatste opnieuw meer dan 170 000. De totale bevolking van Nieuw-Zeeland beloopt nu — we vertelden het reeds — 2,5 miljoen inwoners. Het is dus duidelijk dat de Maori's slechts een zeer kleine minderheid vormen, die nochtans meer en meer geneigd is de eigen taal en cultuur te behouden. De werkelijke planmatige kolonisatie van Nieuw-Zeeland door de blanken is slechts vanaf 1840 be-

gonnen. Nochtans stichtten dezen reeds in 1841 een hoofdstad: Auckland. Weldra zouden zij echter die functie overdragen op Wellington, omdat deze stad meer centraal gelegen is.

Al van bij de aanvang werd hun gemeenschap gekenmerkt door een streven naar zelfstandigheid ten opzichte van Engeland. Deze poging werd echter overheerst door een nog sterkere drang naar onafhankelijkheid ten overstaan van Australië. Zo komt het dat de Nieuwzeelanders zich steeds als leden (weliswaar met een eigen geaardheid) hebben gevoeld van het Britse Gemenebest. Toen in 1901 het Commonwealth van Australië tot stand kwam, liet men aan de Nieuwzeelanders de keuze hiervan deel uit te maken. Ze wisten nochtans liever afzijdig te blijven. Op 26 september 1907 ontvingen ze dan zelf het statuut van dominion. Op dit ogenblik genieten de Nieuwzeelanders binnen het Britse Gemenebest een volledige zelfstandigheid. De blanken slaagden erin van de kolonie een welvaartstaat te maken. Op oordeelkundige wijze geurbaniseerde steden als Auckland en Wellington, met hun ultramoderne tuinstadjes en voorzien van duizenden afzonderlijk gebouwde landhuizen, leveren hiervan een prachtig bewijs. Nog altijd tekent er een Brits

Verdrongen de Maori's aanvankelijk de oorspronkelijke bewoners van Nieuw-Zeeland, dan werden ook zij later door de Engelse kolonisten in het hoekje gedreven. Beide volksgroepen bleven evenwel flink met elkaar op te schieten en slaagden erin hun gemeenschappelijk vaderland uit te bouwen tot een ware welvaartstaat, die reeds mannen van wereldformaat voortbracht.

en door de koningin aangesteld gouverneur in haar naam de wettten. In het parlamentsgebouw (opgetrokken in de neo-klassieke bouwtrant van vele Londense gebouwen uit de vorige eeuw) zetelen tachtig verkozen afgevaardigden, waarvan er vier tot de Maori's behoren. Dank zij het flink uitgebouwde onderwijs, dat aan iedereen in dit jonge land tot zijn negentiende jaar kosteloos wordt verstrekt, kan Nieuw-Zeeland alle problemen aan. Vier universiteiten leveren trouwens de nodige academici om deze hoopvolle toekomst te verstevigen. Ten slotte is er ook op andere gebieden een grote faam weggelegd voor de Nieuwzeelanders. Denken wij slechts aan mannen als Hillary en Snell die door hun sportieve prestaties wereldfaam verwierven.

geysers op Nieuw-Zeeland